

Dijital İnsanî Bilimler Konferansı 2016 Raporu

The Report of Digital Humanities 2016 Conference

Sümeyye Akça* ve Müge Akbulut**

Öz

Bu çalışmada, 11-16 Temmuz 2016 tarihlerinde Polonya'nın Kraków şehrinde düzenlenen Dijital İnsanî Bilimler Konferansı'nda edinilen izlenimler yer almaktadır.

Anahtar Sözcükler: *Dijital İnsanî Bilimler Konferansı, DH2016; Polonya.*

Abstract

In this paper, impressions from Digital Humanities 2016 held in Kraków, Poland in July 11-16, 2016 is presented.

Keywords: *Digital Humanities Conference, DH2016; Poland.*

Giriş

Bilgisayar teknolojilerinin insanî bilimlere uygulanması şeklinde tanımlanan dijital insanî bilimler (McCarty, 1998), dijital teknolojilerin yaratılması, uygulanması ve yorumlanması için geniş bir uygulama alanı sunan şemsiye bir terimdir (Presner ve Johanson, 2009). Bu alanda yapılan çalışmalar, tarihsel bir gerçeği, olayı, eseri somutlaştırarak anlatır (Krischel ve Fangerau, 2012, ss. 51-52).

Dijital insanî bilimler alanında çalışmalar yapan kurumları bir çatı altında toplayan *Alliance of Digital Humanities Organizations (ADHO)* ana sponsorluğunda her yıl bu alanda konferans düzenlenmektedir. Katılımcıları tüm dünyadan bilgisayar mühendisi, tarihçi, arkeolog, eğitimci, kütüphaneci, akademisyen gibi çok çeşitli mesleklerden oluşan bu konferansın ilki 1989 yılında düzenlenmiştir. Konferans Polonya'nın Kraków şehrinde *Jagiellonian (Jagiellonian University in Kraków)* ve *Pedagoji (Pedagogical University in Kraków)* üniversitelerinin ev sahipliğinde yapılmıştır. Ana teması *Geçmiş ve Gelecek* olan konferansa 48 farklı ülkeden 902 kişi katılmıştır. Konferansa *Reşat Nuri Güntekin*'in mektupları üzerine yaptığımız sosyal ağ analizi çalışması (Akça ve Akbulut, 2016) ile katılarak ülkemizi temsil ettik.

Çalıştaylar

Konferansın ilk iki günü (11-12 Temmuz) çalıştaylara (workshop) ayrılmış olup, katıldığımız çalıştaylardan ilki *A Demonstration of Multispectral Imaging* başlıklı çalıştaydı. Yarım günlük

*Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: sumeyyesakca@gmail.com
Research Ass. Hacettepe University Department of Information Management

**Arş. Gör., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: mugeakbulut@gmail.com
Research Ass. Yıldırım Beyazıt University Information and Records Management Department

bu çalıştayda, çeşitli sebeplerle (nem, solma, ısı, yeniden yazım gibi) hasara uğramış olan yazmaların okunabilmesi için uygulanan görüntüleme sistemi tanıtıldı. *Mississippi Üniversitesi* tarafından yürütülen *The Lazarus Projesinin* (www.lazarusprojectimaging.com) tanıtımı yapılarak oluşturulan portatif çoklu ortam görüntüleme cihazları ve bunların kullanımı gösterildi. Aynı gün öğleden sonra katıldığımız çalıştay ise *TEI (Text Encoding Initiative)* metin kodlama üzerineydi (*TEI Processing Model Toolbox: Power To The Editor*). Bu çalıştayda *eXist db* (<http://exist-db.org/exist/apps/public-repo/index.html>) uygulaması üzerinden denemeler yapıldı. Özellikle edebî metinlerin *TEI* standardına uygun hale getirilerek dijital ortamda nasıl yayımlanabileceği üzerinden uygulamalar yaptırıldı.

İkinci gün *Digital Archiving and Storytelling in the Classroom with Omeka and CurateScape* başlığındaki çalıştaya katıldık. *Omeka* (<http://omeka.org/>) programı kullanılarak dijital ortamda arşiv geliştirme ve hikaye anlatma (storytelling) uygulamalı olarak gösterildi. *Duke University Lab for Digital Art History & Visual Culture* tarafından geliştirilen eğitimler öncülüğünde yapılan örneklerle *Omeka* içerik programında dijital arşiv oluşturuldu. Yine *CurateScape* (<http://curatescape.org>) lokasyon tabanlı uygulama hakkında bilgi verilerek örnekler yapıldı. *Omeka* eklentileri (plugins) ile web sitesinin kişiselleştirilmesi üzerine çalışma yaptırıldı. Bu programla oluşturulan projelerden örnekler gösterildi (*Gothicpast projesi* (<http://www.gothicpast.com>) vb.).

Açılış

CERN Araştırma Konseyi (CERN Research Council) başkanlığını yürüten parçacık fizikçisi *Agnieszka Zalewska* açılış konuşmasında *CERN*'ün genel yapısı, çalışma alanları ve ülkelerle olan işbirliği konularına değindi. Teknik bir dille kaleme alınan konuşmada ağırlıklı olarak *CERN*'ün başarısındaki anahtar faktörler tartışıldı. *CERN*'ün son yıllarda dünyaya açılma girişimlerinden de bahseden *Zalewska*, kısaca yürütülen projelere değindi. Devletlerin üyelik durumları ve işbirlikleri sunumun dikkat çeken kısımlarıydı. *Zalewska* konuşmasında *CERN*'ün çalışma yapısındaki bilgi ve becerilerin öğrencilere aktarılmasını örnek göstererek bu sistemin dijital insanî bilimler için bir model olabileceğini belirtti.

Konferans Günleri

13 Temmuzda aynı anda on bir salonda yapılan paralel oturumlara geçildi. Semantik teknolojiler, kültür ve sanat alanında büyük verinin kullanılması, sosyal ağlar ve kültürel miras gibi çok farklı alanlarda yapılan çalışmaların sunumlarını izledik. Aynı gün olan poster sunumları ise iki farklı şekilde düzenlenmişti. İsteyen yazarlar çalışmalarını 1-5 dk. süre zarfında sözlü olarak sundular. Daha sonra ise sözlü sunum yapmak istemeyen yazarların poster sunumlarına geçildi.

14 Temmuzda paralel oturumlar devam etti. Aynı günün akşamı *ADHO* tarafından verilen *Busa Ödülünün* bu yılki kazananı olan *Helen Agüera*'nın konuşmasını dinledik. *Agüera*, *Amerikan Ulusal İnsanî Bilimler Vakfının (National Endowment for Humanities)* projeleri desteklemedeki rolünü ve vakfın işleyişini değerlendirdi. Vakıf tarafından erken dönemde (1970-1980) yapılan desteklerin (hibe) merkezinde kütüphane işbirliği ağının geliştirilmesi ve veri tabanları gibi konular varken, dijital insanî bilimler alanının gelişmesiyle birlikte daha çok eğitim (daha çok bilgisayar yeteneklerinin geliştirilmesi üzerine), teknoloji araçları ve dil çalışmaları (istatistiksel analizler) gibi konularda destek verildiğini dile getirdi. Diğer bağış

kurumlarıyla olan ilişkilere de değinen konuşmacı, Vakıf tarafından desteklenen uluslararası projelerden örnekler verdi (*TEI, Unicode* gibi).

Paralel oturumların devam ettiği son günde ise konferansın kapanış konuşmasını *Durham Üniversitesi*nden *Claire Warwick* yaptı. *Touching the Interface: Bishop Cosin and Unsolved Problems in (digital) Information Design* başlıklı konuşmasında *Warwick*, dijital kaynakların henüz tam olarak içselleştirilemediği ve hâlâ insanların dijital kaynakları kullanmaya uyum sağlayamadığı sorununu tartıştı. Bu sorunda mekânsal bağlılıktan, dokunma duyusunun önemine kadar birçok sebebin etkili olduğunu belirten konuşmacı, internet ve kullanıcı arasında daha etkili bir deneyim sağlayabilmek için çalışmalar yaptıklarını söyleyerek ortaçağ manastır kütüphaneleri tasarımlarından örnekler verdi (*Durham Psikoposu Cosin* gibi).

Bu konferans önümüzdeki yıl Kanada'nın Montreal şehrinde *McGill ve Montréal Üniversitesi*nin ev sahipliğinde yapılacaktır.

Kaynakça

- Akça, S. ve Akbulut, M. (2016). Content based social network analysis of Reşat Nuri Güntekin's letters. *Digital Humanities 2016 (DH2016), Kraków, Poland, 12-16 July, 2016. Kraków: Jagiellonian University and Pedagogical University.*
- Krischel, M. ve Fangerau, H. (2012). Historical network analysis can be used to construct a social network of 19th-century evolutionists. *Classification and Evolution in Biology, Linguistics and the History of Science*, 45-60. Erişim adresi: http://www.steiner-verlag.de/fileadmin/Dateien/Steiner/EBook/9783515105897_eb.pdf#page=46
- McCarty, W. (1998). What is humanities computing? Toward a definition of the field. Erişim adresi: http://www.dighum.kcl.ac.uk/legacy/teaching/dtrt/class1/mccarty_humanities_computing.pdf
- Presner, T. ve Johanson, C. (2009). The promise of digital humanities: A whitepaper. Erişim adresi: <http://www.itpb.ucla.edu/documents/2009/PromiseofDigitalHumanities.pdf>